

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Zdeňka Kühna, soudkyně Daniely Zemanové a soudce Petra Mikeše v právní věci žalobce: **Š. K.**, zast. Mgr. Tomášem Petřem, advokátem se sídlem Pavlovova 586/8, Havířov, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, proti rozhodnutí ministra vnitra ve věcech služebního poměru ze dne 6. 6. 2013, čj. KM-49-5/PK-2013, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 21. 10. 2015, čj. 5 Ad 15/2013-92,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Klíčovou otázkou tohoto rozhodnutí je, jaký vliv má prominutí podmíněně odložených trestů odnětí svobody podle amnestijního rozhodnutí prezidenta republiky na ne/přiznání výsluhového příspěvku příslušníka bezpečnostního sboru podle § 157 písm. d) zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů (dále jen „zákon o služebním poměru“).

[2] Žalovaný rozhodnutím ze dne 20. 2. 2013 nevyhověl podle § 157 písm. d) zákona o služebním poměru žádosti žalobce o přiznání výsluhového příspěvku od 1. 12. 2011. Důvodem pro nepřiznání výsluhového příspěvku byla skutečnost, že proti žalobci bylo v době skončení jeho služebního poměru (30. 11. 2011) vedeno trestní řízení, v němž byl žalobce následně dne 29. 8. 2012 uznán vinným a odsouzen za spáchání úmyslného trestného činu výtržnictví podle § 358 odst. 1 trestního zákoníku. Za to mu byl uložen trest odnětí svobody v trvání 6 měsíců, podmíněně odložený na zkušební dobu v trvání 18 měsíců. Rozhodnutím prezidenta republiky o amnestii ze dne 1. ledna 2013, č. 1/2013 Sb., byly tresty toho typu, jako byl trest žalobcův, prominuty [čl. IV. odst. 1 písm. b)].

[3] Odvolání žalobce proti rozhodnutí žalovaného zamítl ministr vnitra rozhodnutím označeným v záhlaví. Žalobce nebyl úspěšný ani v řízení o žalobě před městským soudem; městský soud žalobu zamítl rozsudkem označeným v záhlaví.

[4] Městský soud otázku nároku žalobce na výsluhový příspěvek od 1. 12. 2011 posoudil se zřetelem na amnestii prezidenta republiky ze dne 1. 1. 2013, která se na žalobce vztahovala a v jejímž důsledku nastala zákonná fikce zahlazení odsouzení žalobce. Jeho odsouzení bylo zahlazeno usnesením Okresního soudu v Karviné ze dne 4. 1. 2013, čj. 1 T 72/2012-133, které nabylo právní moci 18. 1. 2013. Odsouzen byl přitom dřívějším rozsudkem stejného soudu ze dne 29. 8. 2012, čj. 1 T 72/2012-112, které nabylo právní moci 7. 11. 2012. Pokud žalobce požadoval dne 21. 1. 2013 přiznání výsluhového příspěvku zpětně ode dne 1. 12. 2011, směřoval jeho požadavek do doby, po kterou na něj ještě nelze hledět jako by nebyl odsouzen. Městský soud uzavřel, že rozhodnutí žalovaného nebylo vydáno v rozporu se zákonem ani ústavním pořádkem.

II. Stručné shrnutí argumentů v kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

[5] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) podal proti rozsudku městského soudu kasační stížnost podle § 103 odst. 1, písm. a) a d) s. ř. s. Předně tvrdí, že odůvodnění napadeného rozsudku nespĺňuje ani základní judikaturní, potažmo ústavní požadavky. Většina odůvodnění sestává toliko z citace zákonných ustanovení a konstatování skutkového stavu, který stěžovatel nečinil sporným. Podstatou věci se dle stěžovatele zabývá jediný krátký odstavec na s. 4, v němž soud nevysvětluje, proč věc hodnotí tak, jak ji hodnotí. Soud dále nevypořádal ani námitku, že obě rozhodnutí správních orgánů byla vydána až v době, kdy stěžovatel již byl beneficentem amnestie, tj. v době, kdy bylo napadené rozhodnutí vydáno, se na stěžovatele již hledělo, jako by nebyl odsouzen. Z těchto důvodů stěžovatel tvrdí, že rozsudek městského soudu je nepřezkoumatelný. Současně ze stejných důvodů stěžovatel pro případ, že by NSS nepřezkoumatelnost napadeného rozsudku neshledal, namítl znovu nesprávné posouzení právní otázky nároku stěžovatele na výsluhový příspěvek. Městský soud prý nevzal v úvahu žalobní námitku vázanosti správního orgánu skutkovým a právním stavem ke dni vydání rozhodnutí (viz rozsudek NSS ze dne 7. 4. 2011, čj. 1 As 24/2011-79). Stěžovatel též upozorňuje na účel a smysl amnestie, resp. obecně na účel zahlazení odsouzení; k tomu dodává, že povinnost presumpce neviny, která vyplývá z čl. 40 odst. 2 Listiny a čl. 6 odst. 2 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv, nutno vztáhnout o to přísněji na situaci, kdy bylo výslovně rozhodnuto, že se na stěžovatele hledí, jako by nebyl odsouzen. Přesto žalovaný klade toto odsouzení stěžovateli k tíži. Stěžovatel se proto domnívá, že napadené rozhodnutí je nejen nezákonné, ale i protiústavní. Proto navrhuje, aby zdejší soud rozsudek městského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

[6] Žalovaný napadený rozsudek městského soudu považuje za náležitě a srozumitelně odůvodněný. S jeho závěry se ztotožnil. Okamžikem nabytí právní moci odsuzujícího rozsudku 7. 11. 2012, tj. před účinností rozhodnutí o amnestii, pozbyl stěžovatel nárok bývalého příslušníka Policie České republiky na výsluhový příspěvek, protože k tomuto rozhodnému dni pro jeho přiznání nespĺnil podmínky stanovené v § 157 písm. d) zákona o služebním poměru. Z uvedených důvodů navrhl, aby zdejší soud kasační stížnost zamítl.

III. Právní hodnocení Nejvyššího správního soudu

[7] Důvodnost kasační stížnosti posoudil Nejvyšší správní soud v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů; zabýval se přitom i vadou, kterou by byl povinen se zabývat i bez návrhu (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

pokračování

[8] Touto vadou je tvrzená nepřezkoumatelnost napadeného rozsudku. Nepřezkoumatelnost stěžovatel spatřuje jednak v tom, že soud nevysvětlil, které úvahy vedly k jeho závěrům, jednak v tom, že se nezabýval ani námitkou, že napadené rozhodnutí ministra vnitra bylo vydáno až poté, co se na stěžovatele vztahovaly účinky amnestie z roku 2013.

[9] Obě uvedené námitky stěžovatele považuje zdejší soud za nedůvodné, a to z následujících důvodů. Úvahy soudu, které vedly k zamítnutí žaloby stěžovatele, jsou zcela zřejmé a srozumitelně popsány na s. 3 napadeného rozsudku, předposlední odstavec, a dále na s. 4 a 5. Městský soud nejdříve zdůraznil funkci výsluhového příspěvku tak, jak jí popsal Ústavní soud ve svém nálezu Pl. ÚS 9/95. Dále konstatoval, že vliv rehabilitačního rozhodnutí prezidenta v čl. IV. amnestie na odstranění právních důsledků odsouzení, tj. zákonná fikce, že se na pachatele hledí jako by nebyl odsouzen, je stejný, jako kdyby o zahlázení odsouzení rozhodoval soud. Účinky zahlázení nastávají až právní mocí rozhodnutí, jímž bylo odsouzení zahlázeno. S ohledem na časovou posloupnost procesního vývoje ve věci stěžovatele lze na stěžovatele hledět jako by nebyl odsouzen teprve od nabytí právní moci rozhodnutí o tom, že byl účasten amnestie, tj. ne dříve než od 18. 1. 2013.

[10] Z takto popsaných a přehledně a logicky strukturovaných úvah lze jasně seznat argumenty soudu, na nichž vystavěl své závěry. Ostatně, stěžovatel sám s těmito údajně nepřezkoumatelnými závěry soudu v kasační stížnosti polemizuje. Námitka nepřezkoumatelnosti je proto nedůvodná.

[11] Pokud jde o věcnou správnost právě uvedených závěrů městského soudu, Nejvyšší správní soud k tomu uvádí následující.

[12] Mezi účastníky řízení není žádného sporu ohledně skutkových okolností popsaných jak v rozhodnutích správních orgánů, tak městského soudu; z tohoto pohledu není nezbytné je podrobně rekapitulovat nad rámec uvedený výše. Naopak, mezi účastníky řízení je sporná rýze právní otázka, a to, zda rozhodnutí prezidenta republiky o amnestii ze dne 1. ledna 2013, č. 1/2013 Sb., mělo pozitivní vliv na nárok stěžovatele na výsluhový příspěvek, resp. zda zahlázení odsouzení stěžovatele v roce 2013 bylo možno aplikovat i na dobu předcházející vyhlášení amnestie, tj. ke dni 1. 12. 2011, od něhož stěžovatel žádal výsluhový příspěvek.

[13] Rozhodnutí prezidenta republiky o amnestii ze dne 1. ledna 2013, č. 1/2013 Sb., v relevantní části pro tuto věc promíjí v čl. IV. odst. 1 písm. b) podmíněně odložené tresty odnětí svobody pravomocně uložené před 1. lednem 2013 osobám, kterým byl trest uložen ve výměře nepřevyšující dva roky. Podle odst. 3 se na osoby, kterým se takto promíjí trest, hledí, jako by odsouzeny nebyly.

[14] V dané věci se tedy jedná o agraciální a rehabilitační formu amnestie. Účinkem *agraciace* je odpuštění nebo zmírnění trestu uloženého soudem [odst. 1 písm. b) cit. článku amnestie], netýká se to však následků trestu. Účinkem *rehabilitace* je naopak odstranění nepříznivých následků uloženého nebo vykonaného trestu [odst. 3 cit. článku amnestie]. Odsouzení je tak zahlázeno a odsouzený se považuje za osobu bezúhonnou, jestliže tomu nepřekáží jiné dosud nezaházené odsouzení.

[15] Podle § 157 zákona o služebním poměru bývalý příslušník, který vykonával službu alespoň po dobu 15 let, má nárok na výsluhový příspěvek. To mj. neplatí, jestliže jeho služební poměr skončil propuštěním podle § 42 odst. 1 písm. m) (tedy požádal-li příslušník o propuštění) a je proti němu vedeno trestní řízení pro trestný čin spáchaný úmyslně a následně je za něj pravomocně odsouzen [§ 157 písm. d)]. Smyslem § 157 písm. d) zákona o služebním poměru „je zamezit situaci, aby příslušník, proti němuž je vedeno trestní řízení, mohl na vlastní žádost skončit služební

poměr a získat tak nárok na výsluhový příspěvek, který je se skončením podle § 42 odst. 1 písm. m) [cit. zákona] jinak spojen.“ (viz Tomek, P. Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů s komentářem. ANAG. 2012, s. 427).

[16] Stěžovatel požádal o propuštění ze služebního poměru dne 19. 9. 2011 (viz č. 1. 12 odvolacího správního spisu), služební poměr stěžovateli skončil ke dni 30. 11. 2011. Ze správního spisu vyplývá, že v době skončení služebního poměru bylo proti stěžovateli zahájeno trestní řízení pro úmyslný trestný čin, za nějž byl následně v roce 2012 pravomocně odsouzen k podmíněnému trestu odnětí svobody nepřevyšujícímu dva roky. Tím byly splněny všechny zákonné podmínky, které brání vzniku nároku na výsluhový příspěvek podle § 157 zákona o služebním poměru.

[17] Pokud procesní obrana stěžovatele směřuje do zpochybnění podmínky pravomocného odsouzení za úmyslný trestný čin v důsledku amnestie z 1. ledna 2013, je k tomu nutno konstatovat následující. Zahlazením odsouzení (rehabilitační aspekt amnestie) se neodstraňuje samotný fakt předchozího spáchání činu, ale jen jeho právní důsledky, a to do budoucna.

[18] Rozhodnutí soudu o použití amnestie podle § 368 trestního řádu má pouze deklaratorní povahu; právní účinky amnestie je nutno vztahovat ke dni jejího vyhlášení, neboť tyto účinky jsou konstituovány již rozhodnutím prezidenta republiky (takto usnesení NS ze dne 12. 6. 2013, čj. 7 Tdo 521/2013-23, resp. stanovisko trestního kolegia NS ČSFR z 24. 5. 1990 č. Tpjf 35/90). Z uvedeného plyne, že odsouzení stěžovatele přestalo právně existovat ke dni právních účinků amnestie, tedy k 1. 1. 2013. Pokud tedy stěžovatel požadoval výsluhový příspěvek zpětně k datu 1. 12. 2011, fikce neodsouzení se na něj v té době nevztahovala. Účinky amnestie v tomto směru nesměřovaly do minulosti, tedy před 1. 1. 2013.

[19] Nejvyšší správní soud v tomto také koriguje právní názor městského soudu, podle něhož účinky amnestie nastaly až ke dni právní moci rozhodnutí o účasti stěžovatele na amnestii. Na věc samu však toto drobné pochybení městského soudu nemá žádný vliv.

[20] Dále se zdejší soud s názorem městského soudu v napadeném rozsudku ztotožňuje i v závěru, že rehabilitační rozhodnutí prezidenta republiky (tj. fikce neodsouzení) má na odstranění právních důsledků odsouzení v zásadě stejný vliv jako zahlazení odsouzení na základě rozhodnutí soudu (§ 363 trestního řádu). Stejně tak vzniká fikce neodsouzení i jinak; typicky na základě zákona, a to především jako přímý důsledek vykonání některých druhů trestů. Jiným příkladem je rozhodnutí soudu o osvědčení u podmíněného odsouzení podle § 83 odst. 4 a § 86 odst. 3. Ke vzniku fikce neodsouzení může dojít také marným uplynutím zákonné lhůty k rozhodnutí o tom, zda se podmíněně odsouzený osvědčil anebo zda vykoná podmíněně odložený trest odnětí svobody (§ 83 odst. 3, § 86 odst. 2). Tento způsob vzniku fikce neodsouzení by se v případě, že by se byl v době stanovené soudem osvědčil, vztahoval též na stěžovatele.

[21] Chápání institutu fikce neodsouzení tak, jak jej podává stěžovatel, by však vedlo k absurdnímu závěru, že po vydání kladného rozhodnutí soudu o tom, že se stěžovatel osvědčil, příp. po marném uplynutí lhůty k vydání rozhodnutí o této otázce, by si o výsluhový příspěvek zpětně mohl žádat kterýkoliv bývalý příslušník, jehož odsouzení by bylo tímto způsobem zahlazeno. Jinými slovy, výklad sporného ustanovení by v podstatě vedl k zjevnému popření této právní regulace. Prakticky by šlo pouze o jakési odložení přiznání výsluhového příspěvku. Takový výklad zcela jistě nebyl záměrem zákonodárce. Výsluhový příspěvek je opakujícím se peněžitým nárokem příslušníka souvisejícím se skončením služebního poměru. Jak městský soud správně uvedl, smyslem výsluhového příspěvku je určitá forma kompenzace pro bývalé příslušníky ozbrojených sborů za služby pro stát, vykonávané ve ztížených podmínkách a s určitými osobními mezenými, danými charakterem vykonávané služby [srov. náleží ÚS ze dne 28. 2. 1996, sp.zn. Pl. ÚS 9/95, č. 107/1996 Sb. (N 16/5 SbNU 107)]. Uvedenou úpravu nelze ani považovat

pokračování

za protiústavní, neboť je obecně stanovena pro neurčitý počet osob předvídatelným způsobem stejně a nijak neporušuje ústavně zaručená práva jejich adresátů, které stěžovatel ostatně v jeho případě ani nijak nespecifikuje.

[22] Pokud jde o námitku, že jak žalovaný, tak ministr vnitra rozhodovali až po vydání zahlazujícího rozhodnutí (žalovaný dne 20. 2. 2013 a ministr vnitra dne 6. 6. 2013), nemohou ani tyto skutečnosti ovlivnit právě uvedený závěr. V dané věci je totiž klíčový skutkový a právní stav, resp. naplnění podmínek § 157 písm. d) zákona o služebním poměru v době trvání služebního poměru, tj. do 30. 11. 2011 (probíhající trestní řízení), respektive následné pravomocné odsouzení stěžovatele z roku 2012.

[23] Nejvyšší správní soud dodává, že argumentace presumpcí nevinny v kasační stížnosti je zcela irelevantní, neboť v nyní projednávané věci nebyla tato otázka předmětem řízení, a ani v řízení navazujícím na rozhodnutí prezidenta o amnestii. Rozhodnutí o zahlazení odsouzení se nijak nevztahuje k otázce viny, či nevinny pachatele, dokonce ani nezpochybňuje, že se předmětný skutek stal a že ho spáchal odsouzený (srov. bod [17] shora).

[24] Proto pokud žalobce požaduje, aby byla na něj se zpětnými účinky aplikována fikce neodsouzení k datu 1. 12. 2011 pro účely přiznání nároku na výsluhový příspěvek, je jeho požadavek nedůvodný. Správní orgány byly povinny jeho žádosti nevyhovět z důvodu nesplnění zákonných podmínek pro přiznání výsluhového příspěvku.

[25] Kasační stížnost proto není důvodná.

IV. Závěr a náklady řízení

[26] Nejvyšší správní soud ze všech výše uvedených důvodů kasační stížnost podle § 110 odst. 1 s. ř. s., poslední věty, zamítl jako nedůvodnou.

[27] O náhradě nákladů řízení rozhodl Nejvyšší správní soud v souladu s § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel neměl ve věci úspěch, a nemá proto právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému v řízení o kasační stížnosti žádné náklady nad rámec jeho běžné administrativní činnosti nevznikly, proto mu zdejší soud náhradu nákladů nepřiznal.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 24. února 2016

Zdeněk Kühn
předseda senátu